

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Juan Ezenarro Salegi Berastegi

*Azpeitia,
Gipuzkoa
(1941)*

Aurkibidea

Biografia

Izarraitz auzoko Berastegi baserrian jaio zen 1941ean. Aita Berastegi baserrikoa bertakoa eta ama Otzaka baserrikoa zituen, eta bost anai-arrebatan zaharrena da. Eskolan Olatz auzoan ibili zen, maristetara joan zen arte. Gau-eskolan ere ibili zen Azpeitian. Azpeitiko lantegi batean ibili zen lanean enkofratuan, eta gerora ere beste lantegi batzuetan aritu zen langintza berean. Artzaintza munduari oso loturik egon da beti, eta grabazio egin zitzaionean ere bertatik bizi zen. 15 urte zituela soinua jotzen hasi zen, baina gerora panderoarekin hasi eta plazarik plaza ibili izan da. Soinu-jotzaile ugari izan ditu bikotekide: 'Sahatseta', 'Jauregi', 'Laja'... Trikiti txapelketetan ere parte hartu izan du, eta txapel batzuen jabe egin ere bada. Azken urteetan, Kupela taldearekin dabil plazaz plaza bateria jotzen, eta hainbat diskotan parte hartu du.

Zintak

AZP-015

- **Proiektua:** Azpeitiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2009-08-27
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider
- **Transkribatzailea(k):** Etxeberria, Eider

AZP-016

- **Proiektua:** Azpeitiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2009-08-27
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** MiniDV

AZP-017

- **Proiektua:** Azpeitiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2009-08-27
- **Iraupena:** 36 min
- **Euskarria:** MiniDV

AZP-085

- **Proiektua:** Azpeitiko hitanoa
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2010-11-16
- **Iraupena:** 71 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Ogi motak eta ogia nola egiten zuten

- **Erref:** AZP-015/005
- **Iraupena:** 0:02:53. **Hasi:** 00:11:04. **Bukatu:** 00:13:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserría » Baserriko lanak » Garia
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak

Laburpena:

<p>Ogia etxean egiten zuten, garia gastatzen zen arte. Asteko ogia egiten zuen amak, eta umeek lagundu egiten zioten. Ogia nola egiten zuten azaltzen du. Amak Gabonetarako gordetzen zuen gari klase bat, ogi zuria jan zezaten. Oso gustura jaten zuten ogi hura, gainerakoan ogi beltza jaten baitzuten.</p>

2. Gari-jotzea eta auzolanak

- **Erref:** AZP-015/006
- **Iraupena:** 0:03:49. **Hasi:** 00:13:57. **Bukatu:** 00:17:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserría » Baserriko lanak » Garia
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko tresnak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

<p>Gari-jotzeko egunei buruz hitz egiten dute. Auzolanetara gustura joaten ziren lanera, jaten ematen baitzuten. Garia nola jotzen zen azaltzen dute, eta zer tresna erabiltzen zituzten horretarako.</p>

3. Ur-korrontea etxera iritsi arteko pausoak

- **Erref:** AZP-015/008

- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:18:45. **Bukatu:** 00:21:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:

Otordua egiteko garaia iristean, gari-jotzea bukatzen zenean, hautsez beteta egoten ziren, eta nola garbitzen ziren azaltzen dute. Etxean ez zuten beti izan ur-korrontea: lehen iturri batetik ekartzen zuten ura marmita eta erretiluetan. Amari behin ura zekarrela gertatutakoa kontatzen du Juanek. Gerora, ura garraiatzeko, astoa erabiltzen hasi ziren; eta azkenean, ur-korrontea jarri zuten etxean.

4. Garbiketatarako lixiba eta ura

- **Erref:** AZP-015/009
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:21:52. **Bukatu:** 00:23:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:

Lehen etxeko ur gehiena ganaduak gastatzen zuen. Arropa garbitzeko, iturrira joan behar izaten zuten astoarekin. Lixiba-harriaz eta lixiba-putzuaz hitz egiten dute: zertarako balio zuten eta nola funtzionatzen zuten. Hildako behiaren seboarekin egiten zuten xaboia etxean.

5. Argindarra etxean pixkanaka hobetzen

- **Erref:** AZP-015/011
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:25:34. **Bukatu:** 00:27:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Argindarra beti ezagutu izan dute etxean, baina hasieran oso potentzia gutxi zeukan. Gero hobetu egin zen, eta beste tresna bat jarri zuten etxean, potentzia gehiago sortzeko. Gizon batek argiaren funtzionamenduari buruz zeukan ideia xelebrea aipatzen du Imanolek.

6. Kinkeak argitarako, eta haizeak zekarren arriskua

- **Erref:** AZP-015/012
- **Iraupena:** 0:03:05. **Hasi:** 00:27:02. **Bukatu:** 00:30:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

<p>Kinkeak zer eta nolakoak ziren azaltzen dute. Haize pixka bat egiten zuenean, argia joan egiten zen. Argizaria erabiltzen zuten argitarako, eta behin sutea gertatu zen Juanen ganbaran, argizaritako sua itzaltzea ahaztu zitzaiolako.</p>

7. Soroko lanak idiekin

- **Erref:** AZP-015/014
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:31:23. **Bukatu:** 00:33:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserrria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserrria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:

Soroko lanak idiekin egiten zituzten. Lur-jasotzeari buruz hitz egiten dute.

8. Bideak egiteko lanak eta komeriak

- **Erref:** AZP-015/016
- **Iraupena:** 0:03:17. **Hasi:** 00:34:38. **Bukatu:** 00:37:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

Berastegirako bidea noiz egin zuten aipatzen dute. Iturbiderako bidea egitea asko kostatu zitzaien, eta bidea egiten laguntzen ez zuenarekin arazoak egoten ziren. Materiala nondik lortzen zuten azaltzen dute. Diru-laguntzarik ez zen egoten, baina udaletxeak ardoa ematen zuen herri-bideak egitearen truke.

9. Eskolan, Olatzen eta maristetan

- **Erref:** AZP-015/018
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:39:44. **Bukatu:** 00:41:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

Eskolan non ibili zen azaltzen du Juanek. Txikitan, Olatzeko ermitan ikasi zuen: andereñoa euskalduna zen; euskaraz ikasten zuten; eta neskek eta mutilek elkarrekin ikasten zuten. Geroago, maristetan ibili zen: erdaraz ikasten zuten orduan.

10. Aitaren eskolako anekdota

- **Erref:** AZP-015/020
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:41:27. **Bukatu:** 00:42:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:

Aitaren eskolako anekdota bat kontatzen du.

Transkripzioa

- Gure aitta zana [...] o, hamen hazitakua zan, ta hayek'e Olatzea eskola, ermitea, ermite haren gaiñin horrek eskolia du ta, ermitea. Ta moja hori, katona esaten ziyoen ordun, ta ipiñi dittu hor bere zerien.
- Katona izaten zan liburu bat?
- Liburu bat, ta han ipini mantalin, moja hori, moja horrek, ta bea segi jertsia o puntue iten moja hori, ta harek antzemango zuan, zea, letran bat nola ez zun ondo esan eo, puntua komi o izango zan... "Ez! Esan berriz hori!", segi harek berriz'e, ta petrala militarra, gure aitte zanak esaten zun hori. Ta, la ostia, amorra in zeon nunbait, ta jata hartu zioke bere jertse hori, bere zea burniya ta dana txikitu zioke aurreko aldin, ta martxa. Ez omen huan geyo eskola jun.
- Monja gaixua.
- Monjia, monjia ikusita, harek ze jeniyoetan jarriko zan hua. La ostra!

11. Eskola eta zigorrak

- **Erref:** AZP-015/022
- **Iraupena:** 0:02:35. **Hasi:** 00:42:59. **Bukatu:** 00:45:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak

Laburpena:

Imanolek non ikasi zuen azaltzen du: hasieran baserri batean, eta gero maristetan. Zer-nolako zigorrak izaten zituzten azaltzen du. Zigorrei buruzko anekdotak kontatzen dituzte.

12. Apaizei ematen zitzaaien tratua

- **Erref:** AZP-015/026

- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:48:12. **Bukatu:** 00:49:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Euskara » Tratamenduak » Berorika

Laburpena:

<p>Apaizei berorika egiten zitzaaien lehen, baina tratu hori galtzen joan da. Bazegoen apaiz bat hari berorika egitea gustatzen ez zitzaiona. Txapela ere kentzen zuten apaiza ondotik pasatzean.</p>

13. Eskolako ikasgaiak eta dotrina

- **Erref:** AZP-015/028
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:50:16. **Bukatu:** 00:52:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:

Eskolan dena liburu bakarretik ikasten zuten: matematikako oinarritzko eragiketak, eta ortografia ikasten zituzten gehienbat. Historia ez zen horren garrantzitsua. Garrantzitsuena dotrina zen. Loiolan dotrina ondo erakusten zela esaten zen. Dotrina eskolatik kanpo ere ikasi behar izaten zuten batzuek, Juanek adibidez.

14. Konfesatzean gertatutako anekdota barregarria

- **Erref:** AZP-015/033
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:57:31. **Bukatu:** 00:58:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Hilero joan behar izaten zuten konfesatzera. Absolutioari buruzko anekdota kontatzen dute.

Transkripzioa

- (Elkarriketatzailea) Konfesatzea ta, derrigorra izaten zan?
- (Imanol) Bueno, ordun...
- (Juan) Derrigor.
- (Imanol) Bueno, guk behintzet.
- (Juan) Hilero hilero.
- (Elk.) Hilero juten ziñeten?
- (Juan) Bai.
- (Imanol) Zu Loyola?
- (Elk.) Ta hoi kongregazion barrun sartzen zan?
- (Juan) Loiola, o Azpeitiyen geyenin gu, zeara, parrokira.

- (Imanol) Bai, nik Loiolan hau gutxitan ikusi det ta Azpeitire, ta Lasaora ta.
 - (Elk.) Ta zuek Loiola?
 - (Imanol) Jo, Loiola! Hoi zan, inportantie hori zan. Loiola zan, bueno!
 - (Elk.) Eta apaizak ze, ze kastigo, osea ze absoluzio ematen zun?
 - (Juan) Absoluziyue, bolaatan ematen zun.
 - (Imanol) Neuri ez zait gertau, baiño kontauko dizut. Merezi du, oain edozer gauze esateko garaye etorrira. Behin, edozer esan ber zitzan ba! Zuk jun, ta “neskakin pentsatzen eon al zea?” ta hayek pentsamento txarrak zien hoyek, pentsamentu txarrak zien hoyek. Ta...
 - (Juan) Kriston dixkurua.
 - (Imanol) Ta neskiei heldu o in deun, ta batek esaten diyo, apaize jun da konfesatzea ta esan diyo “In det, ba, pekatua”, “ta ze in dezu?”, eta “neska bati tititik heldu diyot” esan zuan, ta “ze, erropa gaiñetiken edo barrutik?”, ta “gaiñetik”, apaizek esan omen ziyon “hau tontua, penitentziya berdin-berdiña daukek”. Haura apaiz naturala izengo huan!
 - (Juan) Bai, bai!
 - (Imanol) Loyolako harei esan baziyon garai baten...!
 - (Juan) Kondenauta!
 - (Imanol) Jesuuus! Ezta esan’e! Ta gero kezkia, hori’re kezkia eukitzen zendun geo. Juten zea konfesatzea, ta hasten zan, ta kaben diola, kezkatan!

15. Arrosarioak eta haiei buruzko anekdota

- **Erref:** AZP-015/036
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 01:00:59. **Bukatu:** 01:02:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

<p>Arrosarioa egunero errezatzen zuten etxean afaldu aurretik. Soldadutzan ere Imanolek egunero errezatzen zuen. Imanolek arrosarioak errezatzean bere etxean gertatutako anekdota kontatzen du.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-01-30

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com